

Králíkářský spolek, který zde byl loni založen, uspořádal 26. dubna hezkou výstavku králíků na dvoře statku L. Hornofa. Výstavka měla zdařilý průběh.

27. května roznesla se senzační zpráva. V Praze byl spáchán atentát na říšského zástupce protektora Reinharda Heydricha, který 4. června podlehl těžkému zranění. Tato zpráva byla obyvateli různě posuzována a většinou se lidé obávali důsledků, jež Němci z této události vyvodí. Noviny napsaly, že zemřelý Heydrich byl znám svým zvláště dobrým poměrem k dělnictvu, které v něm ztratilo velikého přítele a zastánce. O tomto zastání by hodně mohli říci ti nešťastní čeští dělníci, kteří byli posláni do německé říše na nucené práce.

Že obavy lidí z německé msty nebyly bezdůvodné, brzy se ukázalo. Hned po tomto atentátu bylo mnoho lidí popraveno pro schvalování atentátu.

A tak také jeden zdejší rodák, šestnáctiletý kupecký učeň v Rakovníku Zdeněk Černý, syn zdejšího řezníka, byl pro schvalování atentátu (neřekl víc než „dobře se mu stalo“) zatčen, a to na udání jisté Majerové, velké ctitelky Hitlera v Rakovníku. Odvezen do Kladna, a tam 10. června gestapáky zastřelen v lese Klinči u Kladna.

Školní děti prováděly po celý rok sběr odpadových hmot jako papíru, hadrů, kostí, kovů a podobně.

Desátého června rozletěla se strašná a neuvěřitelná zpráva nejen po Čechách a Moravě, ale po celém světě, která otrásla každým slušným člověkem. Bylo to mstivé vyhlazení hezké obce na Kladensku, Lidic.

Kladenští gestapáci na rozkaz zvrhlého sudeťáckého chlapa K. H. Franka, který se rychle ujal moci, vnikli do této obce, pochytili všechny muže, postříleli je i se staříčným farářem, ženy, jimž byly děti odebrány, byly zavezeny do různých koncentračních táborů a celá obec zapálena, rozstřílena i s kostelem a hřbitovem, a tak dokonale do základů vyhlazena, že na tom místě zůstalo jen pole. Čtenáři! Ty, který po letech budeš tyto řádky čísti, nedovedeš si představití zděšení tehdejších občanů všech českých obcí i měst, a tak také knězeveských. Zdálo se, že rozzuřená německá bestie bude vraždit a pálit donekonečna.

Ale poplach, který po tomto činu zachvátil celý vzdělaný svět, přece Němce zchladil a přivedl k sobě. Přesto ale týrání, šikanování a popravy obyvatelstva nepřestaly. Ježto pachatelé atentátu nebyli dopadeni, bylo po celém protektorátu, ve všech místech pátráno. A tak také všechno zdejší obyvatelstvo, muži i ženy, musili se dostavit na místní četnickou stanici, kde byli vyslýcháni, neví-li někdo něco o pachatelích.

Atentát

Popravy

Zatčení a smrt Zdeňka Černého

Sběr odpadu

Neuvěřitelná zpráva

Vyhlazení Lidic

Teror

- Zatčení a smrt Václava Henzla** Brzo nato byl zatčen zdejší mladík Václav Henzl pro poslech cizího rozhlasu a rozšiřování zpráv, dodán do koncentračního tábora v Mauthausenu, kde byl 25. července umučen.
- Zatčení a smrt Antonína Brabce** Dále byl zatčen zde narozený asi 43letý Antonín Brabec a pro ilegální činnost popraven v Berlíně dne 5. listopadu. Tak tedy i naše obec přinesla krvavé oběti za svobodu národa.
- Nemoci** V tomto roce řádily nemoci, zejména mezi dětmi. Škola byla často uzavřena. Byla to spála a záškrť. Ke konci listopadu objevil se i břišní tyfus.
- Nucené práce** Stále víc a více doléhá válka na lidstvo. Bylo povoláno z naší obce 22 mladých lidí k lékařské prohlídce a všichni byli uznáni schopnými a posláni do říše na práci. Byli to hoši 20 – 21letí.
- Nouze** Chléb není dobrý, paliva je málo, mnoho věcí není vůbec k dostání. Příděly uhlí byly malé, nedostatečné.
- Sbírky** V lednu byla sbírka zimního šatstva a prádla pro německou armádu. Dále bylo vybudnováno, aby občané darovali pro německé vojáky harmoniky a gramofony. Panovaly tehdy na ruské frontě ukrutné mrazy. Všichni Židé museli odevzdati své kožichy a na ostatním obyvatelstvu se rovněž žádalo, aby odevzdalo kožichy a kožešiny. Neuspokojí-li sbírka, budou provedeny domovní prohlídky. Nastalo velké pronásledování Židů.
- Prapory** 15. března musily být prapory vyvěšeny, a to na oslavu výročí protektorátu.
- Filmaři** 1. září se zde filmovalo česání a sklizení chmele a dočesná. Také pro rozhlas se zde nahrávaly desky pro vysílání: doba práce, události; pod tímto titulem se tehdy po zprávách vysílaly různé aktuality.
- Josef Hauner penzionován** Prvního května byl dán Josef Hauner, ředitel měšťanské školy, na trvalý odpočinek. Na jeho místo byl jmenován Vítězslav Plechatý, bývalý ředitel školy v Jesenici. Na hlavní škole působila po Františku Vydrovi učitelka Anna Lukášová, která byla vystřídána uč. Bož. Holou. Onemocnělou uč. M. Kovářovou zastupovala uč. Z. Plzáková.
- Vzpomínky** V příslušných výročních dnech bylo vzpomenuo Komenského, Dvořáka, Mozarta.
- Tuhá zima** Od 13. ledna panovaly kruté mrazy až 28 stupňů pod nulou. Napadlo velmi mnoho sněhu a ještě v únoru hodně sněžilo a mrzlo. 14. února bylo tolik sněhu a závějí, že byli povoláni muži k prohazování silnic. 17. února opět napadlo mnoho sněhu a byl silný vítr, který zavál silnice a cesty. Mrzlo a bylo stále ještě mínus 15 stupňů mrazu. Bylo podruhé nařízeno prohazování sněhu na

silnicích. Práci tuto konali muži od 15 do 55 let. V březnu bylo jasno, stále mrzlo v noci až do poledne. Po celý srpen bylo vedro a sucho, nepršelo. Podzim byl mírný, první mráz se dostavil až po polovině listopadu. Byl mínus 8 stupňů, rybník zamrzl natolik, že se děti na něm klouzaly. První sníh napadl na sv. Martina, ale nezůstal ležeti. Od 30. listopadu pak padal sníh hodně.

V tomto roce bylo sklizeno 2 774 celních centů. Jeho cena se pohybovala mezi 2000 – 2600 K.

Narodilo se u nás 24 dětí, 15 chlapců a 9 děvčat. Zemřelo 24 lidí, z těch 14 mužů a 10 žen.

Obecní rozpočet na tento rok: Úhrn řádné potřeby 298 870 K, úhrn řádné úhrady 152 813 K, schodek 146 057 K se uhradí 130 % přírůžkou k dani činnosti, která vynese 11 887 K a 400 % přírůžkou k ostatním daním přímým 98 769 K, celkem 110 656 K, neuhrazeno zbývá 35 401 K, o jejichž úhradu bude požádán Zemský úřad z vyrovnávacího fondu.

1943

Pátý rok války a našeho ujařmení. Naším lidem, našemu obyvatelstvu se zdá, že toho trápení nebude konec. Různá úřední nařízení sbírky peněz a odpadků a jiné, mnohdy jen duševní týrání, tíží český lid. Žije se zamlkle a v tiché rezignaci. Všichni poslouchají cizí rozhlas, z kterého slyší povzbuzování k naději ve vysvobození. Náš rozhlas i všechny tisk přináší zprávy jen o stálých vítězstvích Němců.

Zatím se válka rozšířila i do severní Afriky, a i odtud přicházejí zprávy o vítězném tažení německé armády. Německý režim se u nás stále přiosťruje. Pověstný K. H. Frank byl jmenován státním ministrem, a tak vložena do jeho rukou velká moc v protektorátě, kterou tento povedený bývalý kupec v Sudetech ve velké míře uplatňoval. Také byl jmenován nový říšský protektor Dr. Frick, který se svého úřadu ihned ujal.

Tyto povedené vládce nemálo rozčiloval český zahraniční rozhlas. Již dříve byl vydán přísný zákaz poslechu tohoto rozhlasu a přistižení trestání vysokými tresty. Nyní byl vydán rozkaz k odstranění krátkých vln. Do naší obce přijeli dva takoví „odborníci,“ kteří v hostinci u Horáků prováděli tyto operace a odstraňovali zařízení pro poslech krátkých vln. Každý majitel radioaparátu musel rádio přinést a po odstranění krátkovlnného zařízení obdržel o tom potvrzení. Mnohé přijímače pak nehrály vůbec.

V této době se chytali lidé různých příležitostných výdělků, a tak se rozmohl v naší obci hračkářský průmysl. Byly to hlavně hrač-

Skližeň chmele

Narození, úmrtí

Rozpočet

Rezignace

Situace

**Odstranění
rozhlasových
krátkých vln**

Hračkářství

ky dřevěné, protože o jiný materiál byla nouze. S touto výrobou začali společně občané Červený, Bradáč, Blažek. Po nich dvojice Hamršmíd, Kameník. Truhlář Bradáč počal vyráběti koloběžky. Také strojník Fr. Kreisl vyráběl hračky. Zhotovovali dřevěné panáky, koně a jiná zvířata, pěkně barvami omalovaná. Hračky se posílaly do říše.

**Zatčení
Jana Hlaváčka**

30. dubna byl zatčen šedesátiletý ředitel zdejších škol Jan Hlaváček. Vězněn na Kladně, v Praze – Pankráci, v Budyšíně, Drážďanech a Waldheimu, od 30. IV. 43 do 4. 5. 1945, celkem 2 roky a 10 dní. Byl odsouzen v Drážďanech na 3 roky káznice. Koncem války se vrátil s podlomeným zdravím.

**Zatčení
Stanislava Launa**

Také zdejší odborný učitel na měšťanské škole Stanislav Laun byl pro ilegální činnost dne 7. května, právě když byl návštěvou u svých rodičů v Lužné, zatčen, odvezen do Kladna a vězněn v Praze, v Drážďanech, celkem 10 měsíců, načež byl propuštěn domů a pracoval pak jako lesní dělník.

**Smrt
Františka Urbana**

15. září byl zdejší rodák, 23letý Frant. Urban pro útěk z nucené práce z Německa umučen v koncentračním táboře v Mauthausenu.

**Smrt bratrů
Reichů**

Také dva synové Izraelity J. Reicha, který se uchýlil do Kněževsi z Kolečovic i s rodinou, 22letý Burghard Reich a 19letý Karel Reich, byli odvezeni do koncentračních táborů v Německu. Burghard zahynul v Dachau v plynové komoře r. 1945, Karel na pochodu smrti v transportu dne 20. února 1945.

**Odstranění
pomníku**

Bylo nařízeno odstraniti pomník Fr. Palackého, který stál v parku na náměstí.